

Український державний університет залізничного транспорту

Затверджено
на засіданні кафедри економіки та
управління виробничим і комерційним
бізнесом
прот. №1 від 12 вересня 2022 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

I семестр 2022-2023 навчального року

освітній рівень другий (магістр)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка освітня програма: -

економіка підприємства (ЕП)

Час та аудиторія проведення занять: Згідно розкладу - <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів: Кірдіна Олена Григорівна

Харків – 2022

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

Силабус

Фінансовий аналіз діяльності підприємства - комплексне вивчення фінансового стану підприємства з метою оцінки досягнутих фінансових результатів, що проводиться за допомогою методів фінансового аналізу за даними бухгалтерської (фінансової) звітності підприємства.

Метою викладання навчальної «Фінансовий аналіз» є придбання та поглиблення знань відносно інструментарію фінансового аналізу в управлінні фінансово-економічної діяльності суб'єктів господарювання, в тому числі усіх структурних підрозділів Укрзалізниці.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів: **1. Ціннісно-смыслову компетентність** (формування та розширення світогляду студента в області методології теорії ефективності, здатність до розуміння важливості використання фінансового аналізу і його впливу на мікро - та макро економічний розвиток суспільства);

2. Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних, суспільно – економічних, політичних, інституційних, техніко – технологічних, інвестиційних та правових особливостей, що склалися в Україні в області методів та методик оцінки фінансовоекономічного стану суб'єктів господарювання, зокрема на залізничному транспорті);

3. Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості про стан та розвиток комплексних методик оцінки фінансового стану, результатів діяльності та грошових потоків підприємства; прогнозування фінансового положення підприємства.

4. Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного

пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації для аналізу фінансового стану підприємств за допомогою сучасних методів теорії ефективності та інформаційних технологій)

5. Комуникативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проєктів в області фінансового аналізу та менеджменту, вміння презентувати власний проєкт та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері);

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійного прагнення самовдосконалення та самопізнання, на основі сталого пошуку раціональних шляхів в області фінансового аналізу діяльності підприємств, здатність до розуміння та використання об'єктивних законів діалектики суспільства).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Роль своєчасного та якісного аналізу фінансового стану підприємств значно зростає за умов суттєвого розширення прав підприємств у галузі фінансово-економічної діяльності, оцінки їхньої ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та пошуку шляхів підвищення і зміцнення фінансової стабільності, оздоровлення підприємств та виходу їх з кризового стану.

Суттєва роль у вирішенні цих питань належить фінансовому аналізу!

Від здобувачів очікується: базові знання з математики, економіки, бухгалтерського обліку, фінансів, основ діючого законодавства, податкового обліку.

Під час вивчення курсу розглядаються: основне призначення фінансового аналізу, його місце в системі економічних знань, системи, методи та прийоми фінансового аналізу та його інформаційне забезпечення; традиційний інструментарій фінансового аналізу; спеціальні методи та прийоми фінансового аналізу, оснований на комплексному підході, що дозволяють врахувати перспективну його направленість, що складає його головну цінність в фінансовому менеджменті та здійснює вплив на соціально-економічний стан країни.

Команда викладачів і ваші колеги будуть готові надати будь-яку допомогу з деякими з найбільш складних аспектів курсу по електронній пошті і особисто - у робочий час.

Огляд курсу

Курс «Фінансовий аналіз» посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки дає методичні знання і практичне вміння застосовувати набуті навички. Він має зв'язок з такими дисциплінами, як «Бухгалтерський облік», «Фінанси», «Звітність підприємств», «Управлінський облік» та ін. В індивідуальних завданнях міститься перелік тематичних оглядів, які найбільш широко розкривають проблематику тем з дисципліни «Фінансовий аналіз».

Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

Для опанування матеріалу дисципліни, окрім аудиторної роботи, значну увагу слід приділити самостійній роботі студентів за такими видами: вивчення додаткової літератури; робота із законодавчими та нормативними матеріалами; робота у мережі Інтернет; підготовка до занять. В індивідуальних завданнях міститься перелік тематичних оглядів, які найбільш широко розкривають проблематику тем з дисципліни.

Опрацювання тематичних оглядів, які обираються студентами самостійно, дозволить поглибити та розширити їхні знання у сфері фінансового аналізу.

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Фінансовий аналіз» випускники зможуть застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності, зокрема у структурних підрозділах Укрзалізниці. Вони можуть бути використані випускниками на посадах бухгалтера, консультантів з економічних питань, експертів, економістів з податків і зборів, економістів з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності, бухгалтера-експерта, тощо, в тому числі Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень на підприємствах залізничного транспорту.

Ресурси курсу

- 1 <http://metod.kart.edu.ua/> (Електронний портал УкрДУЗТ)
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <http://kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ);
- 4 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);
- 5 <http://www.fpsu.org.ua> (Федерація професійних спілок в Україні); 6 <https://www.msp.gov.ua> (Міністерство соціальної політики в Україні).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії.

Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Правила оцінювання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), курсова робота, підсумкове тестування, іспит.

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ

<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Для контролю знань за практичною складовою дисципліни у вигляді письмової контрольної роботи. Письмові контрольні роботи – це ефективний метод перевірки й оцінки знань, вмінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, що дає можливість у найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрями для індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги й об'єктивно оцінювати результати навчання

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Команда викладачів:

Кірдіна Олена Григорівна (<http://kart.edu.ua/2015-05-25-11-01-02/2015-05-25-11-02-14/kirdinaogua>) –професор кафедри обліку і аудиту УкрДУЗТ, доктор економічних наук (2011р., спеціальність 08.00.03 – економіка та управління національним господарством).

Автор підручників, навчальних посібників, автор понад 90 наукових праць.

Член редакційної колегії за напрямками «Економіка та управління національним господарством», «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) у виданні «Вісник економіки транспорту і промисловості» з 2012 року по теперішній час

Заступник голови спеціалізованої вченої ради Д 64.820.05 з 2013 року по теперішній час.

Член-кореспондент Транспортної академії України, диплом № 1870 від 02.06.2017.

Напрямок наукової діяльності: методологічні аспекти інвестиційно-інноваційного розвитку залізничного комплексу України, бухгалтерський облік, фінансовий облік.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>

**ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАКРІПЛЕННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ ПО ДИСЦИПЛІНІ
«ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»**

1. У чому полягає сутність фінансового аналізу?
2. Яке місце займає фінансовий аналіз у системі керування підприємством?
3. Які вимоги пред'являються до інформації, використовуваної для потреб фінансового аналізу?
4. У чому полягає основна відмінність фінансового аналізу від аналізу фінансової діяльності?
5. Які методи, властиві іншим науковим дисциплінам, використовуються в процесі фінансового аналізу?
6. Назвіть основних користувачів фінансового аналізу й визначите специфіку їх потреб у тієї або іншій аналітичній інформації?
7. Які види моделей використовуються в процесі фінансового аналізу?
8. Які групи коефіцієнтів використовуються в процесі проведення фінансового аналізу?
9. Можливо ли использование недостоверной, но релевантной информации для нужд финансового анализа?
10. Назвіть основні методи фінансового аналізу.
11. Які основні джерела інформації використовуються в процесі фінансового аналізу?
12. Чому фінансова звітність підприємства найбільше часто використовується для фінансового аналізу?
13. Який основний принцип лежить в основі складання балансу підприємства?
14. По якому принципу згруповані статті активу й пасиву балансу?
15. Яку інформацію надає «Звіт про фінансові результати»?
16. Приведіть приклади вступу засобів від операційної, інвестиційної й фінансової діяльності.
17. Приведіть приклади вибуття засобів від операційної, інвестиційної й фінансової діяльності.
18. Приведіть кілька доводів на користь ведення управлінського обліку на підприємстві.
19. У чому полягає відмінність управлінського обліку від фінансового?
20. Для чого використовуються «Примітки до фінансової звітності»?
21. Дайте визначення термінам ліквідність і платоспроможність? Є чи між ними відмінності й у чому вони полягають?
22. У чому відмінність поточних (оборотних) активів від необоротних?
23. Які критерії визначають приналежність тих або інших активів до оборотних?
24. Визначте предмет і метод аналізу платоспроможності й ліквідності?
25. У чому полягає мета аналізу ліквідності підприємства?
26. Визначте основних користувачів інформації аналізу ліквідності?

27. Що характеризує величина робочого капіталу підприємства?
28. Охарактеризуйте основні коефіцієнти, що розраховуються при аналізі ліквідності?
29. Дайте оцінку нормативним значенням коефіцієнтів ліквідності й платоспроможності?
30. Визначите основні напрямки формування висновків у процесі здійснення аналізу ліквідності й платоспроможності підприємства?
31. Дайте визначення терміну «ділова активність»?
32. Визначите кількісні і якісні критерії ділової активності підприємства.
33. У чому полягає мета аналізу ділової активності підприємства?
34. Охарактеризуйте завдання аналізу ділової активності підприємства.
35. Які користувачі інформації аналізу ділової активності приділяють даному розділу фінансового аналізу найбільша увага?
36. У чому полягає економічний зміст коефіцієнтів оборотності?
37. Навіщо слід розраховувати коефіцієнти оборотності для окремих груп активів підприємства?
38. Що характеризує низька оборотність дебіторської заборгованості?
39. Охарактеризуйте етапи аналізу кредиторської заборгованості?
40. Що таке фінансовий цикл і як він пов'язаний з оборотністю дебіторської й кредиторської заборгованості?
41. Що таке фінансова стійкість підприємства?
42. Охарактеризуйте внутрішні й зовнішні фактори, що впливають на фінансову стійкість.
43. Що слід розуміти під стійким фінансовим станом господарюючого суб'єкта?
44. У чому полягає мета аналізу фінансової стійкості й довгострокової платоспроможності підприємства?
45. Охарактеризуйте завдання аналізу фінансової стійкості підприємства?
46. Що характеризує показник загальної величини основних джерел формування запасів і витрат?
47. Охарактеризуйте умови нормального стійкого фінансового стану підприємства?
48. Охарактеризуйте умови нестійкого фінансового стану підприємства?
49. Охарактеризуйте умови кризового фінансового стану підприємства?
50. Дайте оцінку значенню показників фінансової стійкості підприємства?
51. Охарактеризуйте показники економічного ефекту й економічної ефективності.
52. У чому полягає економічний зміст групи коефіцієнтів рентабельності?
53. Охарактеризуйте сутність, функції й роль прибутку
54. Виділіть основні завдання аналізу ефективності й результативності фінансово-господарської діяльності.
55. Які групи користувачів інформації даного розділу фінансового аналізу є основними?
56. Які фактори є ключовими при аналізі ефективності й результативності фінансово-господарської діяльності підприємства?

57. Охарактеризуйте найбільш важливі коефіцієнти рентабельності, використовувані при аналізі ефективності господарської діяльності підприємства?
58. Розкрийте сутність методики факторного аналізу прибутку.
59. Виділіть основні напрямки розподілу прибутку підприємства.
60. Які особливості аналізу ефективності господарської діяльності підприємства, запропонованого фахівцями фірми «Dupont», дозволяють оптимізувати процес проведення фінансового дослідження?
61. Охарактеризуйте поняття «ринкова активність» і обґрунтуйте необхідність її аналізу в сучасних економічних умовах.
62. Що таке акції? Які види акцій ви знаєте?
63. У чому полягає принципова відмінність простих акцій від привілейованих?
64. У чому полягає різниця між ринковою й номінальною вартістю акції?
65. Охарактеризуйте поняття «дивідендна політика». які види дивідендних політик ви знаєте? У чому їх відмінні риси?
66. Назвіть основні форми виплати дивідендів і охарактеризуйте переваги й недоліки кожної з них.
67. Назвіть основних суб'єктів аналізу ринкової активності.
68. Охарактеризуйте економічну сутність показника «прибуток на акцію». Чому саме цей показник найбільше часто використовується для аналізу положення підприємства на ринку цінних паперів?
69. Який показник характеризує поточну рентабельність капіталу, інвестованого в акцію?
70. З яких компонентів полягає дохід акціонерів? охарактеризуйте ці складові.
71. Охарактеризуйте сутність експрес-аналізу, його відмінність від інших видів фінансового аналізу й необхідність його проведення.
72. З яких основних етапів полягає процес проведення експрес-аналізу на підприємстві?
73. На кого покладає функція проведення експрес-аналізу на підприємстві?
74. У чому полягає сутність комплексної оцінки фінансового стану підприємства? Приведіть приклади показників, використовуваних для цього.
75. У чому полягає особливість рейтингової оцінки фінансового стану підприємства? Які принципи лежать в основі рейтингової оцінки?
76. Назвіть показники, використовувані для рейтингової оцінки фінансового стану підприємства.
77. Якими характеристиками має «умовно-задовільне підприємство», яке використовується в якості еталона порівняння при проведенні рейтингової оцінки фінансової діяльності підприємства?
78. Дайте визначення поняттям «економічний ризик» і «фінансовий ризик». Які види фінансових ризиків ви знаєте?
79. Які методи використовуються для аналізу фінансових ризиків?
80. Дайте поняття термінам «варіація», «кореляція» і «дисперсія».